

מסורת הש"ס

(א) [תוספ' בכורות פ"ו],
(ב) [פי' תוס' כתיבות גב.
כד"ה רבי וכו'], (ג) [בכורות
נב: א, ד] [לעיל יב:], (ד) [לקמן
קל"ה].

תורה אור השלם

וְכִי אַתְּ הַבֹּכֵר בֶּן הַשְּׁנֹאָה
יִכְוֹר לָתֶת לוֹ פִּי שְׁנִים בְּבֶל
אֶשֶׁר יִמְצָא לוֹ כִּי הוּא
רֹאשִׁית אֲנִי לוֹ מִשְׁמֶט
הַבִּכּוֹרֶה: דְּבָרִים כֵּאֵלֶּה

גליון הש"ס

רש"ם ד"ה ירשו בו
דוקא בלוח בשמי, פי'
לקמן דף קמה פ"ג חוס'
ד"ה ואלן (הבבול)
ובמהרש"א שם:

מגהות הב"ה

(א) רשב"ם ד"ה ואם לאמר
וכי' דסקלא דעתך אמינא
מין: (ב) ר"ה בחבורה וכי'
כח הדי גוועל פליגי כ"ל
ומיכס שכתב דמחילא נחתק:
(ג) ת"ס ד"ה ואם וכי' לקמן.
ד"ב דבר הכו פ"ב:

מוסף רש"י

כשבח ששכחו נכסים
לאתר מיתת אביהם. דבר
ליה רחל ואין הבכור נוטל
הבכורה בראוי, דהתיב בכל
אשר ימלא לו ימים קטן אחד
מצרא. שני חלקין שהבכור
נוטל, אחד משום בכורה ואחד
משום פטיונות, יורדין ליה
אחד מלרז וז' אלל וז' שהרי
שתיים חלקין וז' יורדי הן מחלק
אחד ועשרי הן מחלק

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קמיייר דאין מעלין לה
באפר ואנא ידענא דהוא
חסרי מזוני ול"ל למיתני
יעה באפר ללמד עליהם

אף מוחרת ומושכרת שבחא דממילא קא
 אתי דלא חסרי בה מזוני מני ר' היא דתניא
 (א) אין בכור נוטל פי שנים בשבח ששכחו
 נכסים לאחר מיתת אביהן (ב) רבי אומר
 ואומר אני בכור נוטל פי שנים בשבח
 ששכחו נכסים לאחר מיתת אביהן אבל לא
 בשבח שהשכיחו יתומים לאחר מיתת
 אביהן ישרו שטר חוב בכור נוטל פי שנים
 יצא עליהן שטר חוב בכור נותן פי שנים
 ואם אמר איני נותן ואיני נוטל רשאי מאי
 טעמיהו דרבנן אמר קרא ילחת לו פי שנים
 (ג) מתנה קרייה רחמנא מה מתנה עד דמטא
 לידיה אף חלק בכורה עד דמטא לידיה
 ורבי אומר אמר קרא פי שנים מקיש חלק
 בכורה לחלק פשוט מה חלק פשוט אע"ג
 דלא מטא לידיה אף חלק בכורה אע"ג דלא
 מטא לידיה ורבנן נמי הכתיב פי שנים
 יהיו (ד) למיתבא ליה (ה) אחד מצרא ורבי נמי
 הכתיב לתת לו יהוה שאם אמר איני נוטל
 ואיני נותן רשאי א"ר פפא (ו) דיקלא ואליס
 ארעא ואסיק שירטון דכ"ע אל פליג דשקיל
 אל פליג בחפורה יהוה שולכי שולפני והוו
 תמריו דמ"ס שבחא דממילא ומר סבר דאישתני:

קבד.

תא מוחברת ומשכרת דלא חסרי בה מזוני. וא"ת אדמנא אכל
 בנו בתים ליפלו. ולימני דרדה במחכרת ומשכרת גופה
 כדנ"א דלא חסרי מזוני אכל חסרי מזוני אין הככור טעל פי שנים
 יוש לומר דהוה אמינא במחכרת ומשכרת גופה דחסרי בה מזוני

שום דבר ראו גמור דאין השב
 ! גוף הפכה כלל בנו במים ונטשו
 ממים שהשבע על גוף הקרקע
 שם שאין לו ראו עיטול פי שנים ק"ה
 שמע לן: **ואם** אמר איני נושא
 יצא נותן רשאי. אומר ר"י דנפקא
 אם הם היתומין קטנים דיכול
 המה הכבד איני נוטל פי שנים
 אמר הקרקע לפי היתומין ולא
 יוכל מהן דאין מוקקין לנכסי יתומין
 אלא אם כן רביע אובלת בקן וקמן
 שיק מלמט לו שיכול לחסול לו
 ודמותו משום עדדין לא חליא
 דיה ואפילו בלא קנין כדמשמע
 ומן (א) דלמא דיתר בכל הכנסים
 דלמא חליא בהא חלק חלק
 פטות לא יוכל לחסול ולסקל עמו
 אמירה בעלמא אם לא על ידי
 קנין ורבינו חם מפרש דאם אמר
 יצא עליו שטר חוב על הכבד
 וזה ולא על האקין איני נוטל
 יצא נותן רשאי ומפסיד בעל חוב
 קין לו על היתומין כלום דלאו בעל
 ירים ידיהו הוא ולא היו דומיא
 רשא דאורי דלא על כולן שטר חוב:
 מספקא

אמר רבה בר חנא אמר ר' חייא עשה כדברי רבי עשה כדברי חכמים עשה
מספקא

לל דינמא הנכסים שבהו מעצמן: **יאל עליהן שטר חוב**. שחייב אביהם לאחרים. מילתא כנפשי נפשה איהו:
י: כבור נותן פי שנים. כי היכי דנטול פי שנים שאותן נכסים שנשעבדו כולן לתלוה: **ואם אמר איני**
יוצא חלק בכורה ואטול חלק בפשוט וליפיקי לא אשלים לתלוה פי שנים אלא כנגד מה שאני נוטל
מט דין וכולין לכופו לתפוס חלק כנגד חלק פשוטו. ונפקא מינה שצריך זה המלוה לתפוס
הנכסים מפסדי או אם הלה למדינת הים אין מורידין לגביה דבקרקה עד דשעמי ב"ד טענה
דשמה יעשו פרענו או שטר פרוע הוא דסקלא דעתך ^(א) כיון דכבור הוא וזכי ליה רחמנא
עליו שלי דבעל כרחו הרי הן שלו דמשעה שמת אביו ירש פי שנים עד שיפקידם או עד שימכרם
אלוה כנגד פי שנים קא שפמע ^(ב) דבעל כרחו לא וזכי ליה רחמנא דתבע לתת לו כעין מתנה
כיון ומוסין לו לאדם בעל כרחו לן קרייה רחמנא ירשה אלא מתנה אלא מתנה מחלק פשיטות
כרחו. וכן מפרשין ואם אמר איני נוטל בשטר חוב שיש לאביו על אחרים פי שנים וגם איני
יו שיבטו גמור הוא שהרי השטר היואל על אביהן אינו דינו לגבות משטר שיש לאביהן על אחרים
אלא ממקרקעי הוא דקבצי הלך אש"י שמחל חלק בכורה מן השטרות של אביו כיון דבקרקות הוא
פי: מאי טעמיהו דרבנן. דאפי' בשנחא דממילא לא שקיל חלק בכורה: **עד דמטיא ליה**. דנותן
דבר שלא בזה לעולם: **מקיס חלק בכורה לתק פשוט**. דפי שנים היינו שני חלקים חלק פשוט וחלק
ממכב חלק אחד על אחי: **מן חלק פשוט אש"י דלא מציא ליה**. דכל ראיא שבעולם הבן יורש
אינו נוטל חלק פשוט אלא במחוק אף חלק בכורה נמי. ומיהו ראיא גמור כגון שהשיבחו יתומים לא
(ובד"ס כא): **אחד מלר**. שני חלקים יעול במקום אחד מהלק פשוט שהוא חלק אחד ונוטל במקום אחד.
אם יעול פשוט יעול שם בזה גורל חלק בכורה ואם הן שני אחין ושלש שדות הם יפילו שלשה
לאם חלק אחד הפשוט בזה האמצעי לא יזכה זה דלאם כן נחלקו הדיבור בשני מקומות
שדות החיטות ואחיה שיעלה לבכור יקא ויעול גם האמצעי שאילו עמל. ורבי איבא למימר
מהיקשא: **שאם אמר איני נוטל כו'**. ורבנן נמי תרתי שמעת מינה מדכתיב לתת שמעין
דאחיה ליהי דנותן ומדכתיב לו שמעין דלא וזה בה בכור עד שיתבא לירו שאם אמר איני נוטל
האי איני נותן לאו דוקא נקט ליה הכא דהא מתקרא לא ליעלין לא אלא ממכר דכיון דאין נוטל
נוטל פי שנים יראה ליה רשאי ואורחא דמלתא נקט שאין אלא רבי לומר איני נוטל אלא מפני
לא וללר ליעול ליה יתן: **דיקלא**. קטן הניח להן אביהן: **ואלוים**. שנמצאה אחרי כן. וכן הניח להן
יפחה בכך: **דכ"ט**. רבי ורבנן: **דשקיל**. דעדיין שמו עליו: **במחורה**. שחת הניח להן ונעשו אחרי
ירות ונעשו אחרי כן מתמים ב"ה האי גוואל ^(א) שנחא דממילא פליגי: **ומר סבר**. רבנן: **אישיטי**.
היה דבר אחר ושם אחר: **עשה**. הדיין דכדרי רבי: **עשה**. ולא נאמר דבדר ממנה חחר:
מפכה

עין משפט
גר מצודה

פס' א מר' פיב' מהל'
 נחלות הלכס ד' סתג
 עפ'ן ל' טושי'ס ח'ת סר'
 רע'ס ספ'ק ו'
פס' ב טושי'ס ס'ס סר'
 ג ב מר' ס'ס הל' ו' סר'יב'
 מהל' ע'ט'ס ח'ת ס' סתג
 ס'ס טושי'ס ח'ת סר' קעד
 ספ'ק ג'
פס' ד ד' מר' פיב' מהל'
 נחלות הלכס ד' סתג
 עפ'ן ל' טושי'ס ח'ת סר'
 רע'ס ספ'ק ו'

רבינו גרשום

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones